

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO FINANSIJA/
FINANSIJA I TREZORA

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА
И ТРЕЗОРА

BOSNIA AND HERCEGOVINA
MINISTRY OF FINANCE
AND TREASURY

CENTRALNA/SREDIŠNJA HARMONIZACIJSKA JEDINICA
ЦЕНТРАЛНА ХАРМОНИЗАЦИЈСКА ЈЕДИНИЦА

GODIŠNJI KONSOLIDIRANI IZVJEŠTAJ INTERNE
REVIZIJE ZA 2011. GODINU

Sarajevo, mart 2012. godine

1. Uvod

Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora BiH ima obavezu da, u skladu sa odredbama člana 25. Zakona o internoj reviziji institucija BiH (*"Službeni glasnik BiH"*, broj 27/08), pripremi Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije za 2011. godinu.

Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije daje osnovne podatke o sistemu interne revizije u institucijama BiH i podatke o obavljenim internim revizijama jedinica za internu reviziju.

Sistem interne revizije je dio sistema javne interne finansijske kontrole koji je razvila Evropska komisija i koji ima za cilj da zemljama u procesu pridruživanja EU, pruži pomoć u razumijevanju i primjeni dobro razvijenih i efektivnih sistema interne kontrole. Sistem javne interne finansijske kontrole se zasniva na dva segmenta i to na segmentu interne revizije i na segmentu finansijskog upravljanja i kontrole. Ovaj izvještaj se bavi prvenstveno sistemom interne revizije. Osnove sistema interne revizije u javnom sektoru u Bosni i Hercegovini daju zakonski i podzakonski akti kojima se regulira ova oblast. Zakonski osnov sistema interne revizije u Bosni i Hercegovini bazira se na tri zakona o internoj reviziji kojima se regulira ova oblast. Riječ je o usklađenim zakonskim rješenjima o internoj reviziji, zakonu za institucije BiH i entitetskim zakonima o internoj reviziji, koji koordiniranim pristupom daju osnov za harmoniziran razvoj sistema interne revizije u Bosni i Hercegovini.

Tijelo, bitno za razvoj sistema interne revizije, ali i uopće sistema javne interne finansijske kontrole u Bosni i Hercegovini, jeste Koordinacioni odbor Centralnih jedinica za harmonizaciju. Koordinacioni odbor Centralnih jedinica za harmonizaciju uspostavljen je na osnovu člana 2. stav (13) i člana 28. stav (2) Zakona o internoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine (*"Službeni glasnik BiH"*, broj: 27/08), člana 6. Odluke Narodne skupštine Republike Srpske, broj: 01-1012/10 (*"Službeni glasnik RS"*, broj: 72/10) i člana 6. Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru Federacije Bosne i Hercegovine (*"Službene novine Federacije BiH"*, broj: 47/08). Koordinacioni odbor Centralnih jedinica za harmonizaciju (KO CJH), predstavlja tijelo koje čine rukovodioci Centralne harmonizacijske jedinice Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine, Centralne jedinice za harmonizaciju Federacije Bosne i Hercegovine i Centralne jedinice za harmonizaciju Republike Srpske. KO CJH je uspostavljen sa primarnim ciljem harmonizacije politika, procedura i aktivnosti na polju interne revizije javnog sektora u Bosni i Hercegovini, kao i za predlaganja amandmana na zakone o internoj reviziji i druge zakone i regulative relevantne za internu reviziju. Također, KO CJH ima odgovornost i obavezu u vezi sa usvajanjem podzakonskih akata iz oblasti interne revizije, kodeksa etike za interne revizore, razvijanjem i/ili provođenjem programa obuka, te razvijanjem i provođenjem programa za certificiranje internih revizora.

S obzirom da se radi o prvom izvještaju ove vrste i da je Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora BiH novoosnovana institucija, u nastavku dajemo pregled stanja sa odgovarajućim obrazloženjima u vezi sa Centralnom harmonizacijskom jedinicom Ministarstva finansija i trezora BiH, zakonodavnim okvirom interne revizije u institucijama BiH i preporukama sadržanim u izvještajima interne revizije sačinjenim u 2011. godini.

2. Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora BiH - CHJ

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je, na 110. sjednici održanoj 30.12.2009. godine, razmotrilo i usvojilo Strategiju za provođenje javne interne finansijske kontrole u institucijama Bosne i Hercegovine, kojom se, između ostalog predviđa razvoj decentralizirane interne revizije u institucijama BiH, s tim da se poseban akcent stavlja na moguće modalitete uspostave organizacione strukture jedinica interne revizije rukovodeći se principom ekonomske opravdanosti i vodeći računa o troškovnoj efektivnosti ukupnog kontrolnog okvira u institucijama BiH. U skladu sa usvojenom Strategijom, Centralna harmonizacijska jedinica podrazumijeva organizaciju, uspostavljenu u okviru Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine, zaduženu za nadzor nad implementacijom propisa iz oblasti interne revizije, koordinaciju rada jedinica interne revizije iz institucija Bosne i Hercegovine i izvještavanje o spomenutim aktivnostima.

Obaveza Bosne i Hercegovine na ovom području utvrđena je Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Bosne i Hercegovine, s druge strane, gdje je u članu 90. pod nazivom „Saradnja u području revizije i finansijske kontrole“ (*"Službeni glasnik BiH-Međunarodni ugovori"*, broj 10/08), navedeno:

„Saradnja između stranaka će biti usmjerena prioritetima pravne stečevine Zajednice (*acquis*) u područjima interne finansijske kontrole u javnom sektoru (*PIFC*) i eksterne revizije. Stranke će naročito sarađivati kako bi izradom i usvajanjem odgovarajućih propisa razvile internu finansijsku kontrolu u javnom sektoru, uključujući finansijsko upravljanje i nadzor, funkcionalno nezavisnu internu reviziju te nezavisne sisteme eksterne revizije u Bosni i Hercegovini, u skladu sa međunarodno prihvaćenim standardima kontrole i revizije te metodologijama i najboljom praksom Evropske unije. Saradnja će također biti usmjerena ka jačanju kapaciteta i obuke za institucije u svrhu razvijanja interne finansijske kontrole u javnom sektoru te eksterne revizije (vrhovnih institucija za reviziju) u Bosni i Hercegovini, koja također podrazumijeva uspostavu i jačanje centralnih jedinica za usklađivanje sistema finansijskog upravljanja i nadzora i sistema interne revizije.“

PIFC koncept, koncept podrške uvođenju javne interne finansijske kontrole u Bosni i Hercegovini (*PIFC – Public Internal Financial Control*), sastoji se od tri osnovna elementa:

- finansijskog upravljanja i kontrola,
- interne revizije i
- centralne harmonizacijske jedinice.

U skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH (*"Službeni glasnik BiH"*, broj 27/08), Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica i BiH (*"Službeni glasnik BiH-Međunarodni ugovori"*, broj 10/08), Zakonom o ministarstvima i drugim organima uprave BiH (*"Službeni glasnik BiH"*, broj 5/03, 42/03, 26/04, 45/06, 88/07,

35/09, 59/09 i 103/09), a na osnovu Odluke Vijeća ministara BiH, broj 113/09 (*"Službeni glasnik BiH"*, broj 44/09) uspostavljena je Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora BiH – CHJ, koja u skladu sa navedenim propisima ima obavezu da uspostavi i razvija sistem unutrašnje finansijske kontrole u institucijama Bosne i Hercegovine, a kao poseban segment da uspostavi sistem i strukturu interne revizije u institucijama BiH.

Vijeće ministara BiH je u julu mjesecu 2010. godine imenovalo direktora i zamjenika direktora CHJ. Na prijedlog CHJ, Vijeće ministara je u septembru mjesecu 2010. godine, na svojoj 133. sjednici, usvojilo Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji CHJ. CHJ je u skladu sa usvojenim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji sa 31.12.2011. godine, u svom sastavu imala zaposleno ukupno 5 osoba.

Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, ovlaštena je za razvoj, rukovođenje i koordinaciju interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, a odgovorna je za:

- 1) Pripremu prijedloga za izmjene Zakona o internoj reviziji u institucijama Bosne i Hercegovine, nakon usaglašavanja u Koordinacionom odboru CJH,
- 2) Pripremu i implementaciju programa obuke i certificiranje internih revizora institucija Bosne i Hercegovine, nakon usaglašavanja programa obuke u Koordinacionom odboru CJH,
- 3) Usvajanje i implementaciju standarda za internu reviziju u institucijama BiH i Kodeksa profesionalne etike za interne revizore, nakon usaglašavanja u Koordinacionom odboru CJH,
- 4) Usvajanje i implementaciju radne metodologije interne revizije, nakon usaglašavanja u Koordinacionom odboru CJH,
- 5) Usvajanje i implementaciju Strategije razvoja interne revizije u javnom sektoru nakon usaglašavanja u Koordinacionom odboru CJH,
- 6) Davanje saglasnosti na pravilnike o sistematizaciji organizacija koje uspostavljaju jedinice interne revizije u dijelu koji se odnosi za internu reviziju,
- 7) Koordinaciju rada jedinica interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine i uspostavljanje veza sa državnim i međunarodnim institucijama na području interne revizije,
- 8) Davanje saglasnosti na izbor rukovodioca Jedinice za internu reviziju i na uspostavljanje Odbora za internu reviziju,
- 9) Saradnju sa Uredom za reviziju institucija Bosne i Hercegovine u cilju ostvarivanja efikasne i djelotvorne interne i eksterne revizije,
- 10) Nadzor nad implementacijom svih primjenljivih regulativa za internu reviziju od strane jedinica za internu reviziju,
- 11) Rješavanje neslaganja u mišljenjima, po zahtjevu i potrebi, između rukovodioca interne revizije i rukovodioca organizacije.

Podršku uvođenju javne interne finansijske kontrole u Bosni i Hercegovini (*PIFC – Public Internal Financial Control*) pružila je i Evropska unija kroz Projekt PIFC koji se finansira iz sredstava IPA fondova podrške Bosni i Hercegovini. Projektom je, između ostalog, planirana podrška institucijama BiH za uvođenje i razvoj sistema interne revizije (*IR*) i sistema finansijskog

upravljanja i kontrole (*FUK*) zasnovanih na dobrim praksama u državama članicama EU, kao i u drugim državama koje ispunjavaju obaveze vezane za procese pristupanja članstvu u EU.

CHJ je kroz Projekat PIFC ostvarila višestruku korist koja se ogleda u dobijenoj tehničkoj pomoći, koja je osigurana kroz Koordinacioni odbor Centralnih jedinica za harmonizaciju - KO CJH. Projekat se odvija kroz dva segmenta i to kroz segment interne revizije i kroz segment finansijskog upravljanja i kontrole. KO CJH je oformio stručne radne grupe, čiji su članovi zajedno sa konsultantima Projekta intenzivno radili na analizama i izradi dokumenata od važnosti za unapređenje sistema interne revizije u Bosni i Hercegovini. Pored činjenice o postojanju zakonskih propisa za svaki od tri nivoa vlasti koji su uključeni u rad KO CJH, uspostavljena je kvalitetna koordinacija aktivnosti koja je dovela do unapređenja u oblasti interne revizije i finansijskog upravljanja i kontrole. KO CHJ je, nakon što je dobio prijedloge usaglašenih tekstova okvirnih dokumenata, donio zajedničke, okvirne dokumente iz oblasti interne revizije i to:

- Okvirni etički kodeks;
- Okvirnu povelju interne revizije i
- Okvirni priručnik interne revizije.

Svaki od nivoa vlasti je, kroz svoju centralnu harmonizacijsku jedinicu, dokumente koje je dalje razrađivao i pripremao, prilagođavao svojim potrebama poštujući okvirne dokumente. Ovim koordiniranim pristupom postigla se unificiranost u pristupu propisima metodološkog tipa iz oblasti interne revizije. Također, kroz Projekt su osigurani i različiti nivoi obuka za osoblje interne revizije u institucijama BiH, kao i u entitetima. Pored navedenih obuka, osigurana je i obuka 5 instruktora za oblast interne revizije iz institucija BiH.

Tokom izvještajnog perioda pokrenuta je aktivnost na izmjeni Zakona o internoj reviziji institucija BiH kao rezultat analiza koje je vršila CHJ uz pomoć Projekta. Zajednički je utvrđena potreba za poboljšanjima u postojećem zakonskom rješenju, kako bi se mogli predupređiti postojeći nedostaci i ispoštovati neki od osnovnih koncepta interne revizije, prvenstveno koncept "vrijednost za novac" i koncept "3 E". Koncept "vrijednost za novac", uprošteno, podrazumijeva uspostavljanje strukture interne revizije koja će svojim efektima i vrijednostima koje proizvodi, nadmašiti troškove svog uspostavljanja i funkcioniranja. Drugi bitan koncept za uspostavljanje interne revizije jeste koncept "3 E", koji predstavlja kombinaciju principa ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti sistema interne revizije. Oba ova koncepta imaju za cilj uspostavljanje strukture koja će imati ekonomsku opravdanost i voditi računa o troškovnoj opravdanosti ne samo ovog, već cjelokupnog kontrolnog okvira u institucijama BiH. Postojeća zakonska rješenja, kako je to i konstatirano u analizama koje je radila CHJ sa konsultantima Projekta, nisu mogla osigurati na najbolji način poštovanje ova dva bitna uslova. Uvažavajući činjenicu o ograničenim budžetskim sredstvima Bosne i Hercegovine, vođeni potrebom za racionalnim upravljanjem i trošenjem javnih sredstava koje uspostavljanje jednog ovakvog sistema proizvodi, ustanovljeno je da je potrebno pokrenuti ovu aktivnost. Cilj ove izmjene Zakona jeste osigurati uspostavljanje funkcionalnog sistema interne revizije, u skladu sa navedenim konceptima, koji će istovremeno biti u skladu sa međunarodno prihvaćenim standardima, regulativama u EU, ali i u skladu sa dobrim praksama i iskustvima država iz okruženja koje su već prolazile ili prolaze kroz faze vezane za proces priključenja EU.

Očekivani rezultat ovakve izmjene Zakona je da CHJ, nakon što izmjene Zakona budu usvojene, objavi kriterije o uspostavljanju strukture interne revizije u institucijama BiH kojima će se interna revizija uspostaviti na bazi koncepta "vrijednost za novac" i pristupa koji promovira ekonomičnost, efikasnost i efektivnost. U krajnjem to treba da rezultira strukturom interne revizije koja će da omogući da se sa manjim brojem jedinica (odjeljenja) interne revizije, a time i manjeg broja potrebnog osoblja za internu reviziju, uspostavi svrsishodan i održiv sistem interne revizije u institucijama BiH.

3. Zakonodavni okvir i osnov za pripremu godišnjeg konsolidiranog izvještaja interne revizije u institucijama BiH

Interna revizija, po Zakonu o internoj reviziji institucija BiH (*"Službeni glasnik BiH", broj 27/08*) kao i po standardima interne revizije, je nezavisno, objektivno uvjeravanje i konsultantska aktivnost kreirana s ciljem da se doda vrijednost i unaprijedi poslovanje organizacije. Ona pomaže organizaciji da ostvari svoje ciljeve osiguravajući sistematičan, discipliniran pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizikom, kontrolama i procesima upravljanja.

Zakon o internoj reviziji institucija BiH, u članu 25., propisuje obavezu pripremanja godišnjeg konsolidiranog izvještaja interne revizije. Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine (CHJ) je ovlaštena da na osnovu godišnjih izvještaja primljenih od rukovodilaca interne revizije, pripremi godišnji konsolidirani izvještaj interne revizije. Nakon odobrenja ministra finansija i trezora Bosne i Hercegovine izvještaj se, radi upoznavanja sa problematikom interne revizije, dostavlja Vijeću ministara Bosne i Hercegovine.

Godišnji konsolidirani izvještaj interne revizije daje sažete informacije o broju obavljenih internih revizija, datim preporukama, te o statusu implementacije preporuka sadržanih u izvještajima o internoj reviziji, a na osnovu izvještaja koje su jedinice za internu reviziju dostavile CHJ.

Godišnji konsolidirani izvještaj interne revizije u institucijama BiH sačinjen je u formatu koji je pripremila CHJ.

Područje interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine se pored navedenog zakonskog propisa uređuje i podzakonskim aktima koje je donijela CHJ, u skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima i u skladu sa okvirnim dokumentima odobrenim od Koordinacionog odbora Centralnih jedinica za harmonizaciju (KO CJH).

CHJ je u oktobru 2011. godine, nakon što je KO CJH odobrio okvirne dokumente, uz saradnju i pomoć konsultantskog osoblja Projekta, pripremila i objavila metodološke dokumente iz interne revizije, koji su podloga za unificiran rad interne revizije u institucijama BiH. Ovim je stvorena podloga za praktičan razvoj sistema i prakse interne revizije u institucijama BiH kroz:

- Etički kodeks / Kodeks profesionalne etike za interne revizore u institucijama BiH,
- Povelju interne revizije i
- Priručnik za internu reviziju sa standardima interne revizije.

Etički kodeks / Kodeks profesionalne etike internih revizora (*"Službeni glasnik BiH", broj 82/11*) sadrži načela i pravila kojih su se dužni pridržavati interni revizori kako bi u obavljanju svojih zadataka bili nezavisni, objektivni i poštteni. Pored toga interni revizori moraju da se neprestano usavršavaju s ciljem unapređenja kvaliteta rada.

Poveljom interne revizije (*"Službeni glasnik BiH", broj 82/11*) uređuju se opći pristup interne revizije, svrha i cilj, nezavisnost, uloga i djelokrug interne revizije, odgovornost rukovodioca jedinice za internu reviziju/internog revizora, kao i ovlaštenja pristupa dokumentaciji, kadrovima i fizičkoj imovini koja je relevantna za obavljanje angažiranja, te se definira obim aktivnosti interne revizije, izvještavanje i postupci u slučaju identificiranja indikatora prevare.

Priručnik sa internu reviziju sa standardima interne revizije (*"Službeni glasnik BiH", broj 82/11*) definira metodologiju rada i obavljanja interne revizije u institucijama/budžetskim korisnicima koji se finansiraju iz budžetskih sredstava institucija BiH, a u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH. Priručnik ima za cilj da pomogne u usvajanju stručne terminologije, razumijevanju i prihvatanju revizorskih tehnika koje će u svom radu primjenjivati interni revizori u institucijama BiH. Priručnik je prilagođen praksi javnog sektora i u skladu je sa međunarodnim standardima interne revizije.

Priručnik je urađen u skladu sa međunarodnim standardima interne revizije i u skladu sa stečenim iskustvima u pilot revizijama u okviru Projekta PIFC, koje su održane u saradnji sa ekspertima konsultantske kuće PKF, angažiranom od strane Evropske komisije u cilju pružanja podrške uvođenju sistema javne interne finansijske kontrole u BiH.

Standardi interne revizije koji su sastavni dio Priručnika, oblikovani su tako da ih cjelokupna profesija interne revizije može koristiti u svim vrstama organizacija / institucija u kojima rade interni revizori.

Pored objavljenih standarda interne revizije, interni revizori u svom radu koriste i druge akte (pravilnike, procedure, smjernice i sl.), ali i druge standarde i smjernice koji su primjenjivi za rad internih revizora, kao što su to pojedine INTOSAI i ISSAI smjernice i standardi, a koje je Koordinacioni odbor vrhovnih revizorskih institucija objavio kroz Odluku o preuzimanju okvira međunarodnih standarda vrhovnih revizorskih institucija – ISSAI okvira u BiH (*"Službeni glasnik BiH", broj,38/11*).

4. Konsolidirani izvještaj o internoj reviziji po revizorskim izvještajima za 2011. godinu

CJH je na osnovu godišnjih izvještaja dobijenih od rukovodilaca i osoblja interne revizije, pripremila godišnji konsolidirani izvještaj interne revizije. Godišnji konsolidirani izvještaj interne revizije daje sažete informacije datim preporukama i o statusu implementacije preporuka datih u izvještajima o internoj reviziji koje su jedinice za internu reviziju dostavile u svojim godišnjim izvještajima.

Interna revizija u izvještajnom periodu u najvećem dijelu institucija vršena je na osnovu ranije stečenih iskustava internih revizora i na osnovu iskustava koja su interni revizori sticali kroz obuke i pilot revizije u okviru Projekta, s obzirom da je metodologija za rad interne revizije u institucijama BiH propisana od strane CHJ objavljena u oktobru 2011. godine.

Interna revizija je sa 31.12.2011. godine funkcionalno i kadrovski uspostavljena u 5 institucija BiH i to u:

- Ministarstvu finansija i trezora BiH,
- Ministarstvu vanjskih poslova BiH,
- Ministarstvu odbrane BiH,
- Ministarstvu pravde BiH i
- Regulatornoj agenciji za komunikacije.

Na poslovima interne revizije u ovih 5 institucija trenutno je zaposleno 10 internih revizora¹.

Svaka od nabrojanih institucija imala je obavezu da u skladu sa čl. 15. i 19. Zakona o internoj reviziji institucija BiH, dostavi godišnji izvještaj koji je osnov za izradu Godišnjeg konsolidiranog izvještaja interne revizije u institucijama BiH.

CHJ je svaku od institucija, dopisima koje je uputila, blagovremeno podsjetila na njihovu obavezu dostavljanja godišnjeg izvještaja interne revizije.

¹ U ove podatke nije uključena interna revizija koja egzistira u UIO, zato što ona nije i ne predstavlja internu reviziju uspostavljenu u smislu Zakona o internoj reviziji, već reviziju inspekcijsko kontrolnog tipa uspostavljenu za potrebe unutrašnjih kontrola UIO. Interna revizija koja egzistira u Ministarstvu vanjskih poslova BiH, uspostavljena je kao Ured za reviziju koji jednim svojim dijelom obavlja poslove interne revizije, a drugim poslove inspektorata za konzularne poslove u MVP-u. Ovdje je tretiran dio Ureda koji se bavi internom revizijom u smislu Zakona o internoj reviziji institucija BiH.

Godišnji izvještaj o internoj reviziji i pored službenog traženja nije dostavljen od strane Regulatorne agencije za komunikacije (RAK). Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji RAK-a sistematizirano je radno mjesto internog revizora. Radno mjesto internog revizora u RAK-u kadrovski je popunjeno.

Naime, sve ove institucije su u skladu sa zakonskim obavezama sačinile Strateške (trogodišnje) planove i na osnovu njih, u skladu sa procjenom rizika i odgovarajuće Godišnje planove rada interne revizije. Također, ove institucije pripremile su i usvojile Povelju interne revizije, te su se u svom radu pridržavale Etičkog kodeksa internih revizora. Metodologija rada interne revizije u institucijama BiH, definirana je Priručnikom sa standardima interne revizije ("Službeni glasnik BiH", broj 82/11).

Tokom 2011. godine interna revizija u institucijama BiH sačinila je ukupno 41 konačan izvještaj interne revizije u kojima je dato 512 preporuka. Generalno, najveći broj preporuka odnosi se na preporuke za:

- unapređenje sistema internih kontrola,
- unapređenja u sistemu javnih nabavki i
- unapređenja u oblasti planiranja budžeta u institucijama.

Pojedinačno po institucijama, sa danom 31.12.2011. godine, broj sačinjenih izvještaja interne revizije i datih preporuka izgleda ovako:

	Institucija	Broj zaposlenih internih revizora	Broj konačnih izvještaja interne revizije	Broj datih preporuka interne revizije	Glavne preporuke interne revizije
1.	Ministarstvo finansija i trezora BiH	4	6	89	-Poboljšanje postojećih evidencija i njihovo ustrojavanje, te praćenje efekata primjene; -Poboljšanja u sistemu javnih nabavki; -Poboljšanja sistema internih kontrola u različitim segmentima poslovanja; -Donošenje podzakonskih akata i njihovo usklađivanje u cilju poboljšanja kontrola; -Unapređenje u sistemu javnih nabavki; -Poboljšanja u knjiženjima vezanim za Glavnu knjigu i pomoćne knjige.
2.	Ministarstvo vanjskih poslova BiH	2	16	39	-Poboljšanja u sistemu internih kontrola MVP-a, -Unapređenje u oblasti popisa; -Unapređenje kancelarijskog poslovanja u MVP-u; -Unapređenje sistema javnih

					nabavki, -Unapređenje sistema izdavanja putnih isprava.
3.	Ministarstvo pravde BiH	1	7	27	-Uređenje sistema internih kontrola kroz donošenje i primjenu različitih procedura kojima se treba definirati svaka od revidiranih oblasti sistema; -Unapređenje sistema planiranja budžeta u MP; -Uspostavljanje dodatnih evidencija sa ciljem praćenja efekata procedura o internim kontrolama.
4.	Ministarstvo odbrane BiH	2*	12	57	-Unapređenje sistema internih kontrola sa naglaskom na pojedine procese i segmente kontrola koje je potrebno poboljšati; -Poboljšanja u procesu planiranja budžeta i obuka osoblja; -Analiza postojanja podračuna koji se ne koriste sa ciljem njihovog gašenja u cilju ekonomičnosti i efikasnosti; -Poboljšanja u segmentu ostvarivanja procedura ostvarivanja dnevnica za službena putovanja, različite vrste naknada i zakupa; -Unapređenje i poboljšanje u sferi blagajničkog poslovanja; -Unapređenja u radu i sistemu unosa obaveza u Glavnu knjigu te vršenja rezerviranja sredstava u Glavnoj knjizi; -Poboljšanja u sistemu javnih nabavki.
5.	Regulatorna agencija za komunikacije	1	Nepoznato da li ih je bilo**	Nepoznato da li ih je bilo**	Nepoznato da li je bilo preporuka**
	UKUPNO	10	41	212	
Napomena: *- U MO tokom 2011.godine došlo je do fluktuacije radne snage, naime došlo je do odlaska jednog internog revizora, te je brojno stanje internih revizora smanjeno sa 3 na 2 interna revizora; ** - RAK nije odgovorio na zahtjev CHJ u vezi sa dostavljanjem izvještaja interne revizije, u skladu sa odredbama čl. 15. i 19. Zakona o internoj reviziji institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 27/08).					

Stepen realizacije preporuka interne revizije po institucijama:

	Institucija	Broj datih preporuka interne revizije	Broj realiziranih preporuka interne revizije	Broj nerealiziranih preporuka interne revizije	Broj preporuka interne revizije kojima nije istekao rok za realizaciju	Komentar
1.	Ministarstvo finansija i	89	-	-	89	

	trezora BiH					Stepen realizacije preporuka će se utvrditi naknadnim pregledom interne revizije. Preporuke iz Godišnjeg izvještaja IR MFT.
2.	Ministarstvo vanjskih poslova BiH	39	17	16	6	Preporuke iz Godišnjeg izvještaja IR MVP-a.
3.	Ministarstvo pravde BiH	27	8	6	13	Preporuke iz Godišnjeg izvještaja IR MP.
4.	Ministarstvo odbrane BiH	57	-	-	57	Podaci iz Godišnjeg izvještaja IR MO. Kako nisu pravljene akcioni planovi, niti je bilo obavještanja o realizaciji datih preporuka prema internoj reviziji, revidirane organizacione cjeline MO će biti ponovo revidirane, pa će se kroz te naknadne revizije utvrditi i stepen provođenja datih preporuka po tim aktivnostima.
5.	Regulatorna agencija za komunikacije	<i>Nepoznato da li ih je bilo*</i>	<i>Nepoznato da li ih je bilo*</i>	<i>Nepoznato da li ih je bilo*</i>	<i>Nepoznato da li ih je bilo*</i>	<i>Nepoznato da li je bilo bilo kakvih aktivnosti interne revizije, pa i preporuka*</i>

Napomena: *- RAK nije odgovorio na zahtjev CHJ u vezi sa dostavljanjem izvještaja interne revizije, u skladu sa odredbama čl. 15. i 19. Zakona o internoj reviziji institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 27/08).

Konsolidiranim izvještajem interne revizije za 2011. godinu obuhvaćene su sve značajnije aktivnosti vezane za internu reviziju u institucijama BiH, kao i date preporuke od strane interne revizije po svakoj od institucija. Stepenn realizacije provođenja preporuka koje daje interna revizija u najvećoj mjeri zavisi od menadžmenta institucije.

Efekti interne revizije koji se tretiraju konsolidiranim izvještajem ogledaju se u kvantitetu i kvalitetu preporuka koje daje interna revizija i u doprinosu interne revizije unapređenju funkcioniranja institucije. Također, efekti interne revizije ogledaju se i u ostvarenom napretku u izgradnji sistema interne revizije, kvalitetu savjetodavnih

usluga koje interna revizija pruža menadžmentu institucije, ali i u načinu izrade samih izvještaja interne revizije.

Iz svega iznesenog, vidljivo je da je u izvještajnom periodu učinjen napredak u uspostavljanju i razvoju sistema interne revizije u institucijama BiH, pa je za očekivati da će budući konsolidirani izvještaji interne revizije da sadrže i veći broj podataka od strane jedinica interne revizije.

Sarajevo, 30.03.2012. godine

D I R E K T O R

Ranko Šakota